

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr., a treia-oră 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În București

primește abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Aliații nostri Slovaci.

Sînt ani de zile, de cînd în foile ungurești despre Slovaci nu se mai scria nimic. Ori dacă puternicii zilei înregistrau ceva, apoi aceasta nu era decât lauda că ei se maghiarisează și destul de des că se duc în America, seduși fiind de agenții panslavi.

Și una și alta dintre aceste două afirmări cuprindea în sine un mare neadevăr: maghiarisarea Slovacilor se făcea cu forța, știm cu toții în ce chip revoltător, ear' în America bravii nostri aliați nu plecau seduși fiind de agenții panslavi, ci fugiau de miseria, de viața nesuferită ce li-a creat-o guvernul unguresc.

Cu toate greutățile însă și după atâtea prigoniri Slovaci n'au desarmat, nu s'au lăsat să fie oprimați. Au avut atîta vitalitate, încît cu tot furtul de copii ce s'a făcut asupra lor, ei au mers crescînd în puteri, — ear' cei duși în America, în lumea nouă, s'au începă o viață nouă, n'au uitat pe frații lor rămași acasă, în neagră suferință, ci s'au interesat de ei, i-au ajutat. Au hrănit și mărit în chipul acesta forța de rezistență, entuziasmul și iubirea de neam.

Vitalitatea, forța de rezistență a Slovacilor se manifestează astăzi cu o putere ce a impus respect pînă și dușmanilor.

Azi foile maghiare nu mai desconsideră poporul slovac, nu-l mai laudă pentru-că în mijlocul lui „idea de stat maghiar prinde rădăcini atît de tari“, nici scrie „că agitația o fac numai cățiva agenți panslaviști, ci e silită să recunoască nemulțumirea adîncă ce se manifestă și a pus în mișcare pe întreg poporul slovac din Nordul Ungariei, mișcare de care presa maghiară se ocupă de săptămîni de zile și contra căreia s'au mobilizat toate puterile statului, începînd dela fișpan și pînă la procuror, solgăbiru și cel din urmă gendarm.

Un mare succes acesta pentru amicii nostri Slovaci. Cu atît mai mare și cu atît mai îmbucurător, cu cît în socotile lor politice guvernarea trăsese de mult dungă peste rubrica Slovacilor și cu cît Ungurii credeau, că după procesul de presă și condamnarea dlui Svetozar Hurban Vajansky Slovacii se vor liniști, nu vor mai produce disarmonie în melodia atît de dulce a statului maghiar național „liberal și drept“ cum nu se mai găsește pe fața pămîntului.

Ei bine, această dulce melodie a dispărut în neantul, în care s'au îngropat atâtea alte visuri dulci ale Ungurilor. După visul dulce, în care s'au desfășurat atîta timp, a rămas realitatea neagră — pentru Unguri: un popor, pe care ei îl credeau mort, ridicat în picioare, cu fruntea ridicată, cu pieptul deschis, gata a înfrunta ori-ce vijelie ungurescă.

Un adevărat spectru acesta pentru guvernarea, cari de pe calea dreptății s'au abătut demult pînă la așa depărtare, că în iubirea de națiune a nemaghiarilor vîd o conspirație, în manifestarea nemulțumirii vîd o acțiune primejdioasă pentru patrie, ear' bărbăția o taxează de tradare.

De aceea, ei au oprit adunarea populară slovacă dela T.-St.-Martin, de aceea la Modra au oprit pe oratorul satean să-și spună suferințele, de aceea fișpanul comitatului Neutra a primit ordin să „supravegheze în chip sever“ intrunirile ce se vor ține la Myava, Trnava și Stara-Tura.

Este o lege însă, un principiu ce întotdeauna s'a ridicat la valoare, s'a manifestat în viața popoarelor, între stăpîni și stăpîniți: cu cît legile au fost mai aspre, cu atît nemulțumirile au crescut, cu cît guvernele au fost mai tirane, cu atît s'a desvoltat, a crescut în cei stăpîniți forța de rezistență.

Slovacii au fost și sînt oprimați.

Slovacii și-au arătat nemulțumirile și forța lor de rezistență.

Mergînd pe calea apucată cauza lor dreaptă are să triumfe.

Noi li-o dorim din suflet.

Mișcarea contra proiectelor bisericesti ale guvernului. Într'un articol de fond „Unirea“ din Blaj se pronunță astfel asupra atitudinii ce Românii trebuie să observe față cu politica bisericească a ministerului Wekerle:

„Pozițiunea noastră a tuturor Românilor față cu amintitele proiecte ale guvernului este precisată. Deosebire nu este între noi. Toate acele proiecte amenință direct existența noastră. Atitudinea noastră nu poate deci să fie alta, decît o strașnică opoziție. Trebuie să dăm expresiune nemulțumirii noastre pentru proiectele numite pe toate căile: în presă, în intruniri de protest și mai ales în adunările comitatense.

măni sînt învețați, unii și în dregătorile cele mai înalte puși, adică consilieri; nici clerul episcopiei Orăzii-mari nu e mai puțin învețat, precum și bună parte a Românilor din clerul episcopiei dela Muncaci, măcar că acestora pînă acum li-a fost mastăhă norocirea fiind supuși la episcop pururea Rus, ba și în Bănat, măcar că fi stăpînesc episcopii cei sîrbesti, încă se află preoți români întru învețatură propoziți, ... (cu toate acestea zisei și astăzi Paul episcopul papistașilor Unguri din Ardeal întrebat de vre-un străin, care nu cunoaște pe Români, nu cred eu că nu ar răspunde, că Românii sînt cei mai apuși între toți oamenii lumii (pag. 87).

Și astfel de pasagii, în care gloriosul preot român arată vrednicile noastre, se găsesec des în scrierile lui.

Dar' pentru cine cunoaște scrierile, împotriva cărora se răsoia Maior, nu mai încape îndoială că aceste pasagii țintiau ca și pasagiile în care ni-se revendica pierduta nobilitate veche și cu drepturile ei depline, un argument adus de Sulzer ca sprijin pentru dovada că noi trebuie să fim cei mai din urmă sosiți în țară, la o masă pusă și ocupată, altfel n'am pute fi așa de urgisiți.

Acest pasagiu al lui Sulzer este bine să-l cunoaștem:

Sulzer zice: „Dacă nu-i nepotrivit cu regulile unei sănătoase logice, a face concludela starea actuală asupra

Un nou progres.

(Urmare.)

Eu cred că aceasta nici-odată nu s'ar fi întemplat, dacă ar fi fost cineva în ministerul instrucțiunii publice ori în administrația școlară: între directorii și inspectorii școlari, care s'ar fi avut fie măcar și numai cunoștințe superficiale despre mișcarea științifică și literară a Românilor. Ar fi aflat atunci îndată, că în Bucovina deja pe la anii 1850 s'a pornit o mișcare pentru a părași ortografia etimologică și a îmbrățișa pe cea fonetică și că la Iași s'a întemeiat un partid (junimiștii) politic și literar sub conducerea lui Titu Maiorescu, Petru Carp, Negruzzi și Pogor care și-a propus ca țintă să lupte în contra direcțiunii mincinoase literare și culturale, direcțiune pornită și dusă la isbîndă tocmai de compatrioții nostri.

Și cît de ușor am fi putut să ne orientăm în privința aceasta; n'ar fi trebuit să luăm în mână nici măcar „Onorabilele Literare“ ce apăreau la Iași, ci să fi cîștit numai foile române din patrie. Din tunetele și injuriile aspre ale Blăjenilor, ale lui Bărnuz, Babeș, Vulcan și Alexandru Roman, în contra așa zisilor cosmopoliti dela Iași, ar fi putut să afle despre ce este vorba. Ar fi înțeles, că loviturile ce acești oameni curajoși, — la început puțini la număr, dar' mereu crescînd, — aplicau teoriei latinității, nu ar fi fost permis Ungurilor să le lase neexploatare.

Să cetim numai „Criticele“ lui T. Maiorescu, apărute la 1874, dar' scrise cu ani înainte, și vom vedea cu cît curaj moral și cu ce spirit de critică puternică le aruncă în fața lui Șincai, Petru Maior și al falsificat istoria; autorului „Lexiconului de Buda“ și lui Treboniu Laurian că au falsificat etimologia și filologia română și a zis că este a te ascunde de lumină cînd nu vrei să vezi cum clădirea națiunii române nu poate fi așezată pe temelii, în mijlocul cărora zace falsitatea. „La urma urmelor o să fim siliți a întreba pe domni, cred ei oare că știința are o naționalitate care știe să facă din rătăcire adevăr pur și simplu numai prin aceea, că această rătăcire derivă dela un autor român? Sau de pildă, dacă Academia din București ar fi numai sanctuarul unei științe tendențioase, ar pute oare trece de institut cultural fie măcar și numai pe malurile Dâmboviței? Cred ei oare că teoriile limbice ale lui Cipariu, care în ochii filologilor din Occident n'ar fi decît un lung șir de rătăcirii, pot fi bune și adevărate fie și numai întru Ternave? Că dreptul public al lui Bărnuz, care chiar și înaintea unui om ce nu cunoaște decît elementele dreptului, sînt altceva decît o serie de interpretațiuni greșite, o confuzie științifică neiertată, cred ei că acest drept public poate să fie tablele dreptului român fie măcar numai pe — malurile Bahluiului? Că scrierile lui Pralea,

Cichindeal, Săulescu, Densușianu etc., scrieri care în alte țeri ar fi un isvor nescut pentru foile umoristice, pot fi luate în serios și bune pentru a le îmbrățișa în cartea de cetire a dlui Pumnul drept hrană spirituală pentru tinerimea română? ... Așa scrie T. Maiorescu.

Dacă directorii și inspectorii școlari ai nostri ar fi fost inițiați cît de puțin în mișcarea științifică și literară română, cît de frumos s'ar fi putut folosi de acest spirit critic al partidului junimist pentru a mîna într-o direcție mai sănătoasă tendențele culturale ale Românilor din patrie. Cei-ce ocupă locurile administrative școlare în patria noastră, mai ales cei care sînt în locurile mai expuse — ca de exemplu pe unde locuiesc Români — ar trebui să fie ceva mai mult decît exacti burocrati, simpli meșteșugari care își îndeplinesc cu destulă dibăcie partea mecanică a slujbei lor. Acești funcționari superiori ar fi trebuit să fie persoane care să influențeze asupra inițiativei private, apți pentru aducerea la îndeplinire a unor lucruri, care nu se pot scrie și hotări în regulamente și ordine ministeriale.

Administrația școlară maghiară n'ar fi fost permis să se mulțumească numai cu controla părții mecanice a școlilor române, ci cu ajutorul științei mai profunde a literaturii și limbii române să pătrundă în sentimentul românesc, să influențeze asupra credinței și aspirațiunilor Românilor. N'ar fi trebuit să controleze numai aceea, dacă în școlile românești se învăța limba, literatura și istoria maghiară, și cum se propun acestea? Ci să se fi amestecat, în mod activ, în predarea limbii, literaturii și istoriei românești, cunoscînd perfect aceste științe.

Natural, că necunoașterea limbii și literaturii românești, precum și a mișcărilor culturale, își au urmările lor triste. Aceasta e cauza, că s'au urmat, ani de zile, lucruri care ar fi putut fi excluse fie măcar și numai în urma unui control mecanic. A trebuit să denunțe un corespondent de ziare din București, pentru a se scoate din școlile române dela noi harta daco-românismului, așa zisă „Dacia modernă“. Controlul cărților didactice române deasemenea a fost slab, așa că în anul expirat a trebuit să fie revidate toate cărțile școlare române. Că ce cărți românești s'au folosit în cei 25 ani expirați ai vieții noastre naționale, cred că în privința aceasta recensorii din comisie își vor fi făcut notițe foarte interesante. După cît știu, unii funcționari administrativi și persoane private pe calea presei au protestat destule-ori în contra folosirii acestor cărți, dar' în cei 25 ani trecuți nimenea în chip oficial nu a pretextat folosirea acestor cărți.

Lipsa de control mai serios a părții intelectuale a cărților a pricinuit, că faimosul Vasile Lucaciu a putut să funcționeze la gim-

nasiul catolic din Sătmăr pînă-ce reprezentanții municipali n'au pornit mișcare în contra lui. Se poate că sînt greșit informat, dar' așa am auzit, că și după această atitudine a reprezentanților orașului directorul gimnasiului și directorul suprem de învățămînt l-au apărut ca pe un om nevinovat, onorabil, — se înțelege din pricină că nu erau orientați deloc — pentru-că despre aceste tendențe ale Românilor, bărbați dealtmintrelea distinși, nu aveau nici măcar idee. Insuși Grigoriu Sîlași, profesorul de limba și literatura română la universitatea din Cluj, n'a fost îndepărtat dela catedra sa decît după scenele tumultuoase ce au provocat în contra lui tinerii, cînd s'a dovedit apoi, că ani de-arîndul a propagat principiile daco-române. Din acest punct de vedere n'am studiat încă învățămîntul nostru; cred însă că m'ar costa foarte puțină osteneală să descoper lucruri, care pe lîngă o controlă serioasă și știință asupra mișcării culturale a Românilor, ar fi cu neputință să se întemple.

Dualismul în parlamentul austriac.

Discursul deputatului cel Dr. Eduard Grégr, rostit în camera deputaților din Viena, la 24 Februarie c.

În ziua aceasta ministrul-president al Cisleithaniei contele Taaffe și-a sîrbătorit a 60-a aniversare a nașterii sale și n'a venit să iee parte la ședință. La ordinea zilei era discuția asupra bugetului pentru luna Martie, deoarece-ce la sfîrșitul anului trecut camera nu votase guvernului decît un buget prealabil pentru două luni.

Deputații celor 2 popoare conlocuitoare în Boemia, Cehi și Germani, au găsit privilegiu nimerit de a se încăiera. Cei dintîi proclamă și se luptă pentru transformarea monarhiei pe baza federalismului teritorial și național, ca singura cale pe care toate națiunile din Austro-Ungaria pot fi mulțumite și puse în stare a propăși; ear' cei din urmă tot se mai acapă încă de centralism în cele două jumătăți ale monarhiei, un principiu de stat care tocmai în acest stat s'a dovedit cel mai vătămător atît pentru stat însuși, cît și pentru popoarele din care e compus.

Dintre Cehi au vorbit trei oratori din cei mai de frunte: Dr. Ed. Grégr, Dr. Herold și Dr. Kaizl, toți trei din partidul Cehilor-tineri; ear' din partea Nemților: cavalerul Pienner și Dr. Russ.

Discursul Drului Grégr fiind cel mai important dintre cele 5 câte s'au rostit, îl aducem în părțile lui mai marcante după darea de seamă publicată în „Národní Listy“:

Notiță bibliografică. Dl Ioan Slavici, valorosul autor al „Novelelor din popor“ a scos a doua edițiune a novelor sale. Din această ediție a apărut deja primul volum, care pe lîngă o parte din novelele apărute în prima ediție, mai cuprinde, sub titlul „Vecinii“, două novele noue, inedite pînă acum.

Novelenouele sînt „Baciu“ și „Paraschiv Ciulic“. Una este populară, cealaltă tratează subiect luat din viața Bucureștilor. Ambele sînt scrise cu aceeași mîndrețe, și care sînt scrise cele vechi. Volumul al doilea, în care se va urma ciclul de noue novele „Vecinii“, va apăre și el în curînd, în editura dlui I. V. Socec din București, unde a apărut volumul I. al acestei ediții a doua.

La Iași a apărut „Rîndunica“, revistă lunară de cuprins literar, științific și folcloristic.

Numărul 1 (Ianuarie 1893) al acestei reviste cuprinde lucrări scrise numai de femei.

Revista o redigiază de altmintreli domnișoara Elena D. O. Sevastos, cunoscuta folcloristă și premiată de Academia-Română pentru opul seu „Nunta la Români“.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Petru Maior.

— Studiu —

George Bogdan-Duică.

(Urmare.)

Un argument din Sulzer.

Firese era ca acest belșug de simțire să se reverse în scrierile și faptele lui Maior. Și deci el căuta să înalte și pe contemporanii lui la nivelul simțirilor sale. Kopitar, criticul lui din Viena, eruditul Slav, a simțit bine această tendință, și în critica sa a pus-o și el în evidență aducîndu-i omagiile sale.

Nu erau însă mulți cei binevoitori ca Kopitar! Și pe seama acestora și în contra celor-ce din „pismă“ ne ocărau, ne clevețiau, scria Maior capitele ca „Bărbăția Românilor“; și numeroasele pasage în care el desvêlia inteligența țeranilor români, pe care o regăsim în deșteptăciunea unor elevi ai sei și în care arăta tot ce era vrednic de cinste la Români, așa „înapoiați“, cum fi ținea lumea. Spre pildă zicea Maior: „— măcar că astăzi regimintele cele prea viteze din Dacia cea împăratului Austriei supușă mai virtos stau din Români; măcar că învățatura, știința nu e mai puțin în clerul Românilor anume din Ardeal decît în clerul papistașilor unguri din Ardeal; ba și între politici mulți bărbați ro-

constituției de odată a popoarelor, putem zice aproape cu siguranță, că Valahii Daciei, cel puțin în Ardeal, au fost din vremuri tînuți într'un fel de sclăvie, și că totdeauna au fost tratați ca sclavi. Cel mai vechiu, cel mai numeros popor nu-i nici pînă astăzi o națiune în Transilvania; toate celelalte, chiar și Sașii a căror țară țărăzîsă sînt în acest principat se poate să ari cu destulă siguranță, se bucură în el de anumite privilegii; numai Valahul nu are nici libertate de conștiință nici drept de cetățenie nici proprietate, și cu atît mai puțin este primit în vre-o slujbă onorifică. Numai el nu-și poate ridica capul din țărîna în care ceialalți îl apasă; numai sub blîndul sceptru al marelui Teresie soartea lor începă a fi mai de suferit și umanitară domnie a lui Iosif al doilea, zice Thunmann un dor de jumătate împlinit, le va însufla Românilor iubire pentru științe și cultură europeană; s'an și luat toate măsurile în vederea acestui scop; ei trebuie să fie liberi, erudiți, culti; se și arată scribenți dintre ei, se și vedă Români aplicați în posturi publice; dar' domol, foarte domol va fi cursul acestei schimbări. Ea nu se poate face cu pași repezi acolo, unde binevoitorul și îngrijatul pentru binele supușilor sei pîrînte al țerii are să lupte cu prejudeții ruginite și cu egoismul unei cele mai tari, dar' mai mici, și cu legile vechi chiar. Umfîndu-se de o mîndrie națională pe nedrept exagerată, sumeți de o

originea veche, și în fond gîndind numai la propriul folos, cel mai miserabil om este preferat celui mai demn bărbat la afaceri importante, în administrarea justiției, numai fiindcă nu ești de o nație cu ea. (ceata); Monarhul poate prounece ce vrea! Eu cunosc membri ai unei națiuni de altfel foarte onorabile în Ardeal, care atît de departe au mînat disprețul pentru simplul nume de Valah, încît ei abia se uitau peste umăr la cel dintîiu boier al Munteniei, un Ban al Craiovei; cunosc oameni de rînd din această nație, care au fost destul de îndrăzneți să pretindă, ca femeia acestui Ban să li-se deede din cale, pe ulițe să le deede antăietate; și nimic nu este mai comun decît a auzi la judecări, cum cutare ori cutare trebuie să aibă drept, deoarece-ce contrarul seu nu e doară decît un Bloch, adică Valah*.)

Am citat acest pasagiu, ce-i face onoare inimii și spiritului juridic al lui Sulzer, — Sulzer era jurist, pe care Maior prea aspru îl osîndește. Scurt și cuprinzător el ne absoalvă de sarcina de a mai caracteriza înșine epoca în care Maior s'au ridicat cu tovarășii sei să ne apere dreptul istoric asupra pămîntului în care am fost și sîntem încă desmoșteniți, și să silească pe străini a ne da cinstea cuvenită și cuvenitele „cadente“.

(Va urma.)

* Sulzer Gech. de Transilp Dancus, I. II. p. 12—14.

Luând mai întâi în răsărire acțiunea cea mai nouă a contelui Taaffe întru formarea unei majorități pe baza unui program atât de confuz, pentru care ministrul-president a cerut chiar aprobarea Coroanei, zice că aceasta este curată „carpeală parlamentară și comedie politică“.

Dr. Vașaty: Asta într'adevăr e un unicum!

Dr. Grégr: Deoarece programul guvernului a fost în cea mai mare parte a lui despicat și valoarea lui reală prețuită cum trebuie, eu, dlor, nu vreau să mă opresc decât la un pasagiu, anume că: „prin dualism organizarea acestei monarhii a fost definitiv încheiată“.

Ei bine, dlor, eu cred că asemenea păreri curat chinezesti n'ar trebui să fie pronunțate într'un stat civilizat. Cum adevărat organizarea statului se fie încheiată? Apoi ce rost are statul? Statul este un organism viu și într'un așa organism nu poate să fie nici un moment de stăreț, și dacă totuși se produce stagnare, s'a dus dezvoltarea lui — moartea-i aproape.

Statul se desvoaltă întocmai ca și fiecare alt organism: el naște și crește, ajunge la o înălțime în dezvoltarea lui, după care începe să scază, îmbătrânește, îl apucă marasmul, slăbește mereu, pere și în sfârșit moare.

Aceasta a fost soarta tuturor statelor până acuma și nici Austro-Ungaria nu va scăpa de această lege a naturii.

Dr. Vașaty: Dacă lucrurile vor merge așa.

Dr. Grégr: Toată arta de stat stă în străduirea de a menține statul pe cât se poate sănătos și a-i prelunge viața cât se poate de mult, scurt de a împiedeca să nu moară de moarte prea timpurie și violentă.

Dar' domnilor, prin dualismul asemenea mijloace cum e centralismul, dualismul, germanizația și toată constituția actuală, statul austriac nu se va însănătoși; cu aceste mijloace el nu va pute fi menținut în viață. Aceasta este un traiu prost, nefiresc, mai cu seamă pentru un organism, cum e statul austriac în astfel de împrejurări, cele mai ridicate părți ale lui trebuie să se slească din puteri, pe când centrul corpului, mijlocul suferă de imbuibare.

De aceea mare nenorocire ar fi pentru Austria dacă prin actuala constituție organizarea ei ar fi definitiv încheiată; prin urmare într'un program al guvernului nici n'ar trebui să fie pronunțată așa ceva. Din contră eu cred că Austria va trebui negreșit să se întoarcă către organizația federalistă. Cu cât mai curând o va face, cu atât mai bine pentru dânsa, eu atât mai curând își va veni în fire din actuala piroteală centralistă și se va înălța din starea de plâns în care zace.

Dorința exprimată în programul guvernului de a nu se ocupa în parlament cu chestiuni politice naționale și de drept de stat, o numește oratorul un unicum, căci nici nu s'a pomenit vre-odată de așa ceva, nici că o va urma un alt parlament.

Cestiunea ceă este pentru guvern și pentru partidele de dincolo afară din cale ne-comodă și neplăcută. Înțeleg foarte bine. Amândoi acestia, atât Polonezii cât și Germanii stângei unite sunt săturați atât politice cât și naționalicește așa încât a dori acesta ca în țigă și nesuperați de nimenea să mistue ceea-ce au câștigat.

Dr. Vașaty: Numai se nu li-se întempele ceva lucru ciudat!

Dr. Grégr: Nouă chestiilor-tineri ni-s'a făcut crinște se nu în nici pehoții a lua parte la conferențele din care s'a născut programul guvernului; și aceasta ne măgălește tare mult, căci Excelența Sa contele T. Taaffe în cazul acesta a presupus cu drept, că nu ne poate prinde la asemenea fleacuri și transacții și că dela datoria noastră sfântă: „de o luptă cu toată bărbăția pentru postuladele naționale și de drept de stat ale poporului nostru, nu vom pute fi depărtați prin nici un fel de program guvernamental, sau majoritate, în general prin nimica și nici-odată cu nici un preț“.

Făcând apoi pe scurt istoricul timpului ce a adus era constituțională, oratorul urmează:

„Geniul, însă, dlor, care a arătat direcția acestei schimbări în stările monarhiei, n'a fost geniu bun. Sunt încredințat, că bunul nostru Monarch, în pornirea cea mai nobilă a simțimentelor sale purintrești a voit prin constituția cea nouă să pună temelii fericii și propășirii popoarelor.

A venit însă dușmanul rău al acestei monarhii și a sămăntat nechină printre sămănta cea nouă, astfel încât în loc de pace și belșug n'a răsarit decât nedreptate, certe înverșunate și ură. Și această sămăntă diavolească a crescut și crește; în toată monarhia nu vedem decât lupte și încercări între diferitele națiuni și nu auzim decât plângeri și strigăte sfâșietoare de durere ale popoarelor nemulțumite.

Pretutindena numai glasul speranțelor înșelate, pretutindena dorința după liberarea cât de timpurie din niște împrejurări nesuferite. Nota tristă a monarhiei noastre este, că toate popoarele ei se simt nemulțumite și nefericite. Eu nu arunc toată vina a acestor stări numai în spatele guvernului actual. Căsuca cea mai adâncă a acestor stări destrăbălate zace în altă parte; ea stă în actuală constituție.

Cele două principii fundamentale ale ei sunt: Centralizația și germanizarea.

Pasul nostru cel mai fatal și cel mai nefericit a fost, că politiciii nostri s'au lăsat a fi ademeniți de a eși din fortăreața dreptului nostru de stat și a intra în parlamentul acesta. Acest pas a pricinuit poporului ceh consecuențele cele mai triste, pagube foarte mari. Treizeci de ani luptă se zărește poporul ceh ca să îndrepteze această greșală a oamenilor sei politici, ca să scuture jugul sub care atunci își pleca capul într'un mod așa nesocotit. (Va urma.)

Cestiunea gimnasiunului dir-Beiuș.

(Urmare.)

Sinodanii ear' în frunte cu sinoadele propotopești văzând atacul de violență al dlui ministru de a teroriza și înfrica, amenințând guvernul diecesan cu închiderea institutului, numai și numai cu acel scop, precum vom vedea mai la vale, ca prin guvernul diecesan să-i succedă a introduce limba maghiară ca limbă de propunere în gimnasiunul superior ce, cu durere, i-a și succes; și convingându-se prea deplin, că această procedură barbară din partea dlui ministru nu este altceva decât un abuz de putere, prin care chiar în contra mult lăudatului constituționalism unguresc, cu o utopie nespășă tinde la nimicirea respective maghiarizarea instituțiilor naționale și în special la maghiarizarea institutului român de Beiuș: în virtutea acțiunii „in extremis extrema sunt tentanda“ și că „nu-ți da până ai și cuțitul din mână până trăești“ își ține de cea mai sfântă datorie a-și ridica înaintea lumii culte puter-nicul seu „veto“ nu numai când va fi timpul oportun, căci atunci de acest „veto“ nu-i nici o lipsă, după care așteaptă oportunității orbiți de egoismul și fărâ, fără a putea să influențeze atitudinea aceasta infernală a dușmanilor culturii noastre naționale asupra episcopului și a guvernului diecesan, ni-o putem explica foarte ușor considerând, că în biserica gr-cat. română domnește și azi spiritul de dominare oriștind, așa că episcopul poate să facă oriștind după plac, mai virtos dacă consilierii din canonici sunt oameni de ânger slab.

Dar' în sistemul absolutistic mai este încă o altă împrejurare și mai tristă, care cu tot dreptul trebuie condamnată; anume: episcopii de regulă nu umblă sau nu le place a umbla pe picioarele lor proprii, ei în toate afacerile lor sînt conduși numai de informațiunile, în cele mai multe cazuri sinistre, ce le primesc dela sfetnicii lor, și care de regulă sînt isvorul tuturor intrigilor dominante în diecesele singuratiche. Și pentru ce? Pentru-că capetele bisericesti nu-și dau nici o nisuiță să-și cunoască turma încredințată păstoririi lor. Oare aceasta se fie iocana adevărată a păstorului bun din evanghelie?

Așa s'a întâmplat, că în diecesa Orădiimari nu a mai fost vizitare canonică de sub episcopul de piatră memorie Erdélyi, și azi prin această comportare a episcopului respectivi exarșendatorilor și usufructualilor bunurilor episcopesti am ajuns acolo, că credințioșii nu mai a oia sau dea ființă, și nu știu că episcopul e idem altă ființă.

De aici devine apoi, că episcopul basându-se în toate afacerile sale pe informațiunile primite mai ales dela cei bărbați, cărora le place a suge două oi, și nu pe ale acolora care totdeauna umblând pe picioarele lor și cu fruntea senină, avînd suflet deschis cutează a spune chiar și episcopului adevărul, pentru-că *veritas etiam si jupocunda non est, mihî tamen grata est.*; a ajuns și în afacerea gimnasiunului în cărcă, de unde nici o sută de inteligenți nu-l mai putură scoate.

Acum este tristă împrejurări trebuie să-i atribuiam toată procedura episcopului și a guvernului diecesan luată în cauza gimnasiunului, după-cum vom vedea în următoarele.

Beiuș pe timpul înscării comediei steagului numai un unic bărbat era, care se bucura de încrederea absolută a episcopului, și acesta a fost dirigentul gimnasiunului, de prezent administrator parochial și protopop în Oradea-mare.

Acesta fiind interelat în cauza steagului de cătră mai mulți profesori, ca să le dea deslușire cum s'a întâmplat punerea steagului ne-tast și dacă l'a pus fără știrea corpului pentru-ce nu a grijit, ba a fost chiar provocat, ca să iee asupra sa toată responsabilitatea: mai loe să fi fost atribuit atențiunea în serioasă acestei provocări și să fi fost urmat și dînsul exemplul domnului Moldovan, fost dirigent în Blaj, care tot în asemenea cas numai decât și-a dat abdicarea luând toată responsabilitatea asupra-și, neumbând cu fătaea cum s'a întâmplat la Beiuș; a mers la episcopul și l'a informat, în că afacerea cu steagul și l'a profesat, în că a făcut a steagului și i profesorii și a creșterea a meste-căți (? ? Sic).

„Dato non concessio“ și în acel cas datorința dlui dirigent era, ca deloc se un fi

se datează chiar dela începutul existenței lui respective dela redșteptarea poporului maghiar, care deși și-a crescut o mulțime de bărbați, care în lipsa acestui institut ar fi fost rămas numai ștregari, totuși nu a încetat nici-când a-și vîrsa veninul lor în contra gimnasiunului, așa că dacă vom respira actele referitoare la institut ce se află în minister și la inspectorul suprem, nu vom da de un an în care să nu fie o mulțime de acuze ridicate în contra școlilor și mai ales în contra acolora, care conform chemării lor își dădau toată silința să crească o generație adevărată română, în care cu timpul poporul român să-și afle adevărul bărbați de încredere, ear' nu niște ființe bastarde cu caractere dubioase, care se știu folosi de popor numai până-ce-l tung și mulg, apoi se fac a nu-l cunoaște mai mult.

Și poate veți fi întrebând cine a ridicat asemenea acuze? Tot moșicul ca și astăzi, fiecare dușman al numelui Maghiarilor, am-deci numai după a neamul nostru și, deoarece-ce la astfel de oameni toate sînt permise, și toate fleacurile lor sînt luate de bani buni.

Acest spirit condamnabil și-a ajuns apoi culmea sub era Tiszaștilor, când nu numai în contra gimnasiunului din Beiuș, fără față cu toate instituțiile românești a erupt ca un vulcan vărsînd foc și pucioasă din toate părțile și cu toate forțele.

În aceste împrejurări apoi nu s' a trebuit decât numai o schinteie, ca să devină în flacări tot ce era național și român.

Sub astfel de auspicii s'a înscenat apoi comedia steagului, care ocaziune dl ministru o apucase, de cap și nici nu o lăsase din mână până-ce nu și-a ajuns scopul ce-l urmărise deja demult-demult.

Eară ce se ține de modalitatea, cum a putut să influențeze atitudinea aceasta infernală a dușmanilor culturii noastre naționale asupra episcopului și a guvernului diecesan, ni-o putem explica foarte ușor considerând, că în biserica gr-cat. română domnește și azi spiritul de dominare oriștind, așa că episcopul poate să facă oriștind după plac, mai virtos dacă consilierii din canonici sînt oameni de ânger slab.

Dar' în sistemul absolutistic mai este încă o altă împrejurare și mai tristă, care cu tot dreptul trebuie condamnată; anume: episcopii de regulă nu umblă sau nu le place a umbla pe picioarele lor proprii, ei în toate afacerile lor sînt conduși numai de informațiunile, în cele mai multe cazuri sinistre, ce le primesc dela sfetnicii lor, și care de regulă sînt isvorul tuturor intrigilor dominante în diecesele singuratiche. Și pentru ce? Pentru-că capetele bisericesti nu-și dau nici o nisuiță să-și cunoască turma încredințată păstoririi lor. Oare aceasta se fie iocana adevărată a păstorului bun din evanghelie?

Așa s'a întâmplat, că în diecesa Orădiimari nu a mai fost vizitare canonică de sub episcopul de piatră memorie Erdélyi, și azi prin această comportare a episcopului respectivi exarșendatorilor și usufructualilor bunurilor episcopesti am ajuns acolo, că credințioșii nu mai a oia sau dea ființă, și nu știu că episcopul e idem altă ființă.

De aici devine apoi, că episcopul basându-se în toate afacerile sale pe informațiunile primite mai ales dela cei bărbați, cărora le place a suge două oi, și nu pe ale acolora care totdeauna umblând pe picioarele lor și cu fruntea senină, avînd suflet deschis cutează a spune chiar și episcopului adevărul, pentru-că *veritas etiam si jupocunda non est, mihî tamen grata est.*; a ajuns și în afacerea gimnasiunului în cărcă, de unde nici o sută de inteligenți nu-l mai putură scoate.

Acum este tristă împrejurări trebuie să-i atribuiam toată procedura episcopului și a guvernului diecesan luată în cauza gimnasiunului, după-cum vom vedea în următoarele.

Beiuș pe timpul înscării comediei steagului numai un unic bărbat era, care se bucura de încrederea absolută a episcopului, și acesta a fost dirigentul gimnasiunului, de prezent administrator parochial și protopop în Oradea-mare.

Acesta fiind interelat în cauza steagului de cătră mai mulți profesori, ca să le dea deslușire cum s'a întâmplat punerea steagului ne-tast și dacă l'a pus fără știrea corpului pentru-ce nu a grijit, ba a fost chiar provocat, ca să iee asupra sa toată responsabilitatea: mai loe să fi fost atribuit atențiunea în serioasă acestei provocări și să fi fost urmat și dînsul exemplul domnului Moldovan, fost dirigent în Blaj, care tot în asemenea cas numai decât și-a dat abdicarea luând toată responsabilitatea asupra-și, neumbând cu fătaea cum s'a întâmplat la Beiuș; a mers la episcopul și l'a informat, în că afacerea cu steagul și l'a profesat, în că a făcut a steagului și i profesorii și a creșterea a meste-căți (? ? Sic).

„Dato non concessio“ și în acel cas datorința dlui dirigent era, ca deloc se un fi

abzis, și se iee toată responsabilitatea asupra sa, pentru-că e fapt, că un bărbat nici-când nu e absolut de lipsă nici la o instituție și pe lângă aceea barem se retrăgea cu glorie și nu cu rușine ca mai târziu, fiind absolvat din post; mai departe ar fi trebuit să bage de seamă, că o corporațiune întregă totdeauna e de lipsă și nu se poate înlocui deodată mai virtos la Români, care nu au atâția oameni calificați în rezervă.

Ci nu știm cum, cum nu, s'a amoresat în stalul directoral, destul atâta că-l ținea amorțit și cu mînuși de fer, și ar fi fost gata a suferi, ca tot corpul se fi fost alungat, numai dînsul să rămână pe laurii sei, dar' de-a veștejiți. (Va urma.)

Spicuri din foile maghiare.

După-cum scriu foile budapestane, proiectele de legi referitoare la cestiunile religioase vor fi aduse în desbaterea dietei maghiare îndată după-ce s'a terminat cu discuțiunea bugetelor.

Eată cu un motiv puternic mai mult, ca naționalitate amenințată în existența lor să miște mai intensiv și cât se poate de grabnic.

Pressburg-ul se maghiarizează — eată strigătul de bucurie al șovinistilor.

Și anume se maghiarizează așa acest oraș al Kraxenhuberilor că învățătorii catolici au propus municipalității ca dela anul viitor în toate școlile ale din Pressburg limba de propunere să fie cea maghiară. Komlossy, inspector școlar suprem, se înțelege că sprijinește această propunere — va fi pusă la cale chiar de el — și astfel e speranță mare, că viitoarelor generațiuni din Pressburg ministrii care vor veni să solicite mandat, o să poată vorbi unguresc, cu care nu măneste cum a făcut-o în anul trecut ministrul de justiție Szilágyi.

Știre despre maghiarizare mai vine și dela Oedenburg, din care comitat li-se scrie șovinistilor că s'a hotărît a maghiarizarea numelor a 24 comuna. Destul de mare ticăloșie.

Cât de mult iubesc munca deputații maghiari ni-o arată „Magyar Hirlap“ dela 26 Februarie, care scrie că la apelul nominal de Sâmbătă dintre 442 deputați validați au răspuns tocmai 22. Ceialaltii nu veniseră încă la ședință, cu toate-că oara era înaintată. Dintre 300 deputați guvernamentali veniseră 10.

Și mai au acesti deputați obrazul să ceară sporierea onorarului lor.

Dar' pentru atâta numai nu merită nici măcar aerul!

Boala kossuthismului ear' bîntue în Budapesta. De vre-o cinci zile încoaci la teatrul popular se fac mereu încoaciuni kossuthiste. Publicul a cerut ca Solymosi, cântărețul popular să cânte „Kossuth Lajos azt izenté“.

Az i făcut adevărate orgii. Teatrul nu mai era teatru, ci avea înfățișarea unei săli pline de plebe, care strigă, sbiară, cântă, și urlă.

Cultură, nu glumă!

Instrucția la Maghiari.

Un învățător ne trimite următoarele constatări interesante:

Antagoniștilor nostri naționali le place a se numi civilizații Orientului. Ba dacă nu mî înșală memoria, un ziar frunțat al lor în îngămărea lui a mers până acolo, întrucât poporul nostru l'a numit incult, prost. Cât sînt îndreptățito aceste afirmări, reese din următorul raport al unui inspector de școale reg. despre starea învățămîntului primar al comitatului Borsod, în care maghiarimea face 93%, și publicat în „Néptanítók Lapja“. Acest raport e următorul: „Borsod megye népoktatási allapota 1892 ében.“

Starea învățămîntului primar din comitatul Borsod pe 1892. „Numărul deobligaților de școală față cu 1891 a crescut cu 2020. Majoritatea o dau Maghiarii catolici. Cercetează școala 87-4%. N'au cercetat 1617 copii și 3237 fete. Numărul acolora, care nu cercetează școala îl dau comunele mai mari, în care școlile sînt prea populate.

„Suburbile orașului Miskolcz în privința învățămîntului sînt mai înapoiate decât cel mai din urmă sat“.

Rău și mai mare decât acesta e, că în comunele mai mari nu sînt școale suficiente. Foarte multe școale în urma populațiunii mari au ajuns în stare nesuferibilă. O stare înfrîtoare, ca d. e. în Mezökövesd sînt 11 învățători. Pe fiecare cade 141 școlari. În Szomolya nu o încăpere sînt câte 190 școlari; ba în Szemere 285 școlari sînt grămădiți în o sală.

Dintre 349 învățători 47 n'au calificațiunea recerută. Salariul la 24 e sub 200 fl., la 59 sub 300 fl. etc. Maghiarii ne învinovătesc pe

noi Români, că școlile noastre nu corăspund recerințelor, d. e. în comitatul Timiș care îl numesc „légsötébb megye“. Oare nu s'ar potrii această numire la comitatele maghiare, unde pe lângă toate favoritele, ajutoarele de stat etc. încă nu-s în stare a-și regula învățămîntul primar, care în multe privințe ocupă loc după al nostru. Bietul poporului contribuie la sarcinile statului pentru scopuri culturale maghiare, e constrîns a-și ține învățătorii, școlile, preoții, ba chiar doctorii cer-cuali etc. și în urma urmelor e și calumniat, că e incult.

Judeci ori-și-cine, care popor — Maghiarii ori Români — sînt mai înapoiati? Orientul are lipsă de cultura lor, ori ei de a Orientalui? A. F.

Adunări

contra

proiectelor de lege religioase.

CONVOCARE

Subscriții ne luăm prin această voce a convoca pe toți alegătorii români din cercurile administrative Sibiu și Nerichiu la o

ADUNARE PUBLICĂ

ce se va ține Vineri în 19 Februarie st. v., la 10 oare înainte de amezai la Sibiu, în sala cea mare dela „Gesellschaftshaus“.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Discuțiunea asupra proiectelor de legi bisericesti: recepțiunea Ovrelor, introducerea matriculelor de stat și a căsătoriei civile.
3. Luarea rezoluțiilor.
4. Închiderea adunării.

Sibiu, 10 Februarie st. v. 1893

Ioan Papiu, Zaharia Botu, protopop, asessor consist.

Ioan Russu, Dimitrie Comșa, protopop, profesor.

Nicolae Moldovan, Sept. Albini, paroch.

CRONICĂ

În zilele Archiducelui Albrecht. Zi-lele acestea Archiducele Albrecht își va sîrba iubileul de mareșal. La 4 Aprilie se implinesc treizeci de ani de când Archiducele ocupă această cea mai înaltă dignitate militară, cu care a fost investit de cătră M. Sa în anul 1863. Archiducele era atunci general de cavalerie.

Parastas pentru Pompiliu Pipoșiu în Cămpulung. Cetim în „Gazeta Bucovinei“: Marti în 14 Februarie a. c. s'a oficiat un parastas în Cămpulung întru memoria neuitatului P. Pipoșiu. Serviciul divin a fost celebrat în sobor de cătră toți trei preoții din Cămpulung Cuvîntarea comemorativă a ținut o părinte de parochia Prodanciu. La acest act de doliu au asistat ampliații tribunalului, cei comunali și un public foarte numeros.

Știre militară. „Pester Lloyd“ primește din Sibiu cu data de 24 c. o telegramă, după care comandantul regimentului nr. 62 colonelul Wagner a fost transferat din Alba-Iulia. Comanda numelui regiment o va primi colonelul Knezevics din Mureș-Oșorheiu.

Transferare. Vicenotarii Ladislau Al-másy, dela judecătoria cerc. din Boroșineu, și Dr. Béla Szalay, dela tribunalul din Arad, au fost transferați reciproc.

Concert. „Reuniunea română de cântări din Sibiu“ va da Vineri în 19 Februarie (3 Martie) a. c. în teatrul orașeneș de aici un concert, executînd „Creațiunea“, Haydn pentru soli, cor și orchestră de I. Hraydn. Pentru concertul acesta membrii ajutători vor ave a se insinua la cassarul reuniunii, dl Corneliu Aiser, funcționar la „Albina“, în zilele de Marti și Mercuri, anunțînd, dacă voesc să aibă loc în loge sau în parchet. În logile de onorațiuni sînt 5 locuri, în logile mari 4, în cele mici 3. Membrii reuniunii au loc gratuit în loge sau în parchet. Dacă insinuările nu se fac în zilele amintite, membrii perd dreptul de antățiate. Joi și Vineri între oarele 11—1 ziua se extradau bilete în sala dela „Musikverein“ și pentru membrii cu prețurile obicinuite la teatru, tot asemenea Vineri seara la cassă. Începutul concertului la 7 oare seara. Textul se vinde la cassarul reuniunii și seara la cassă cu 10 cr. o broșură. Sibiu, 27 Februarie n. 1893. Comitetul.

Hymen. Dl Alexandru Mureșianu din București și d-soara Maria Deac din Craifalău și-au sîrbat la 14/26 Februarie cununia lor în biserica din Craifalău-de-Câmpie.

Bateria coroanelor de argint, după-cum spun foile din Budapesta, înaintează atât de mult, că la sfârșitul lui Martie vor fi atâtea milioane de coroane gata, încât s'ar pute pune în circulațiune. Pentru a face aceasta trebuie însă mai întâi să se retragă din circulațiune

30 de milioane de bancnote de câte 1 fl. Afară de aceea mai trebuie scoase din circulație toate piesele de câte 1/4 fl. Dar fiindcă proiectul de lege privitor la aceasta nu s'a desbătut încă în parlamentul austriac, termenul retragerii din circulație a pieselor de 1/4 fl. se va amna pe timp de o lună, astfel că noile piese de coroane nu se vor pute pune în circulație înainte de începutul lui Mai.

O întâmpinare. Ni-se cere publicarea următoarei scrisori: Rodna-veche, 20 Februarie n. 1893. De redactor! În nr. 289 și 292 din anul curent al foii d-voastre au apărut doi articoli subscriși cel dintâi de un „grănițer nr. 24, ear' al doilea de „Un Român“, ambii referitor la alegerile de membri în comitetul municipal al comitatului nostru. În acesti articoli corespondenții anonimi mă atacă pe mine în onoarea și caracterul meu național într'un mod nerușinat și tendențios. A intra în polemici cu oameni, care se ascund sub masca anonimității și lovesc în onoarea altora de sub tuful nu este intențiunea mea, pentru-că sînt de părere, că nu se plătește. Cu toate acestea pentru a-mi pute lua satisfacșiia convenită pe calea legii sau pe altă cale corăspunzătoare, dați-mi voie a-i provoca publice pe sus numiții corespondenți anonimi, ca dacă posed țaria convingerii lor, să-și descopere adevăratele lor nume, pentru-ca să știu cu cine am de a face, la din contră privesc cele scrise asupra mea ca niște scormiturii tendențioase provenite din ură și invidie personală. Cu toată stima: Ioan Issip, protojude administrativ în pensiuine.

Sinodul bisericesc sârbesc, după-cum cetim în foile maghiare, se va întruni în curînd sub prezidenția patriarhului Brancovicî, spre a întregi scaunele vacante de episcop din Szent-Endre și Neoplanta.

Băile dela Buzias. Se depeșează din Timișoara că la 25 c. a avut loc predarea băilor dela Buzias dimpreună cu toate în-tocmirile noului proprietar, fostul fabricant de mărfuri de gumă din Budapesta, Ernst Schottola. Noul proprietar va face — zice-se — mai multe adaptări în locul de baie.

Accident pe drumul de fer. Sâmbăta trecută s'a întemplat o derulare de tren pe linia Dorozsma — Seghedin. Mai multe vagoane au fost distruse, ear' frînarul ușor rănit. Călătorii s'au ales numai cu spaima.

O catastrofă îngrozitoare s'a întemplat în una din nopțile trecute în comuna Crivina din comitatul Caraș-Severinului. Comuna e situată la poalele munților. Chiar la capătul satului locuia un anume Ioan Berlovan cu femeia și cei trei copii ai sei. Pe lângă cășcioara lui curge un pârăieș. Topindu-se repede zăpada și gheața în munți, pârăieșul s'a umflat în timpul nopții atât de tare, încât a eșit din alvie și s'a năpustit asupra casei bietului om. Potopul furios a smuls casa din temelie și a dus-o dimpreună cu nenorocita familie. Nenorocii au fost găsiți morți în ziua următoare.

Topirea gheții. După rapoarte telegrafice soșite la ministrul de agricultură, pârăieșii gheața, apele au început a scăde. Bega până la Topoloveț a început a scăde; dela Timișoara până la Utvin Bega e limpede de gheață. Timișul e deasemenea liber de gheață până la Brod. Din Timișoara se anunță că Sâmbăta la 1 oară s'a anunșat prin salve de tunuri pornirea gheții ce se adunase la Fenlac. În urma aceasta Murășul a scăzut repede. Pericolul apei e astfel înlăturat.

Știri diplomatice din România. Foile din București scriu că numirea dlui Ioan Lahovary în postul de ministru plenipotențiar la Paris, în locul domnului N. Crețulescu, demisionat, este definitiv hotărâtă. Peste câteva zile va apără decretul și dl I. Lahovary va pleca să-și prezente prezidențului republicii scrisorile de acreditare.

Sesiunea corpurilor legiuitoare române, care se termină la 15 l. c., va fi prelungită pe timp de o lună, pentru a pute vota, afară de bugete, proiectele de legi ale gendarmeriei, todelmele agricole, învătămîntului profesional și învătămîntului primar.

Doamna Maria C. A. Rosetti, soția ilustrului și marelui cetățean, decedatul C. A. Rosetti se află, scriu ziarile din București, greu bolnavă. M. S. regele Carol a trimis Jui un adjunct ca să se informeze despre starea sănătății doamnei Maria C. A. Rosetti, a cărei stare cu părere de rău înregistrăm că e desoperată.

Falsificări mari de cambii. Din Viena se anunță: În urma cercetărilor puse la cale în Pressburg de către poliția vieneză, au fost arestați act doi oameni tineri bănuși a fi culpabili de înselăciunea făptuită de Lico A d u t t, care a falsificat cambii în suma de 81.000 fl. în dauna băncii austro-ungare. Numele acestor doi tineri sînt: Rudolf Weiss, comptabil și Edmund Koritschaner, fiul unui comerciant de cai.

Regina Angliei în Italia. Din Florența se anunță că sosirea reginei Victoria acolo e fixată pe 22 Martie n. Înalta doamnă va fi primită la gară de către căpeteniile autorităților de acolo și salutată în numele regelui Umberto de către ducele de Aosta. Regina va locui, ca și în 1888, în villa „Palmieri“ dela Fiesola. Regina

va patrece trei săptămâni în Florența, în care timp va fi vizitată de regele Umberto și regina Margherita.

Milan și Natalia. După știri soșite în Belgrad, regina Natalia va merge în curînd singură la Yalta, în vreme-ce Milan va rămâne în Franța. După aceea exregina va petrece un timp oare-care în România la principesa Moruzzi. Se vorbește că mai multe dame din societatea petersburgiană au de gând să trimită Nataliei la Yalta o adresă de felicitare din incidentul împăcării sale cu Milan.

VARIETĂȚI.

(Vechimea insulei Saint-Domingue.) După istoria universală insula Haiti-Saint-Domingue nu e așa de veche; ea trebuie considerată ca fragment din Cordilierii Antilelor, și astfel contimporană Alpilor europeni.

Geologul american Gabb a făcut cercetări și n'a găsit în nici o parte a insulei nici o formațiune anterioară erei secundare. Rocile cristaline ale masivului central au dat naștere la terenuri cretacee; Vega Rdal și Siero Monte-Cristi aparțin epocii mioene. Regiunea haitiană este foarte puțin cunoscută; dar după ori-ce aparență, ea este constituită într'un mod analog.

Aceste terenuri originale sînt încungiurate de o barieră de coraliu, care a reținut între ea și vechia coastă toate aparențele de riu și a provocat niște largi bande de nășip cuaternar astăzi ridicat deasupra nivelului mării.

Din public.*

Mulțumită publică.

Subscrier în numele curatoratului bisericesc din Chiheriul-de-sus își ține de cea mai plăcută datorită a exprima pe această cale mulțumită tuturor acelor credincioși ai sfintei noastre biserici, care împinși de evlavie adevărat creștinească au contribuit cu denarul lor la înzestrarea sfintei biserici cu mai multe lucruri sfinte. Eată numele binefăcătorilor: Andreiu Cioloca 3 fl.; Ioan Bogdan al lui Petri 3 fl. 30 cr.; Teodor Coasta al Albului 1 fl.; Toader Timar al lui Petri 2 fl.; Tanase Moldovan al lui Ioan 2 fl.; Toader Tempa al lui Nicolae 2 fl.; George Bogdan al lui Petru 2 fl.; Vasilica Lădoșan 2 fl.; Petra Bogdan din Rit 1 fl.; Nicolae Mateiu, preot 2 fl. 11 cr.; Gavriilă Vlad, cantor 1 fl.; Vasilica Suciua preotesi 1 fl.; Leonte Bogdan senior 1 fl.; Alexandru Lenard, docent 1 fl.; Dănilă Rusu, jude com. 1 fl.; Ignat Cioloca 1 fl.; Petra Cioloca 1 fl.; Petra Rotar 1 fl.; Aron Neagu 1 fl.; Lazar Coasta 1 fl.; Aron Sasu 1 fl.; Gorea Haba 1 fl.; Sandu Cioloca 1 fl.; Ioan Manciua al Bușului 50 cr.; Todora Bogdan născută Coasta 20 cr.; Filimon Bogdan făt bis. 40 cr.; Teodor Butiu 50 cr.; S. Bogdan 50 cr. Suma 35 fl. 51 cr. Au cumpărat un prapor negru următorii domni: Mateiu Hudubeț 12 fl.; Nicolau Mateiu, preot 50 cr.; Chiva Harșan, muiera cantorului 50 cr. Laolaltă 13 fl. Chiheriul-de-sus, în Ianuarie 1893.

Ioan Bogdan al lui Petri, unul dintre curatorii sfintei biserici.

Mulțumită publică.

Cu ocaziunea concertului împreunat cu dans, arangiat în 29 Ianuarie n. a. c. în comuna Ghorok, în favorul școalelor din Cuvin, au binevoit a suprasolvi următorii domni:

I. Popescu, notar com. în Măderat și M. Kaufmann din Ghorok, câte 4 fl.; G. N. Cămpăean din Cuvin, D. Masznyk din Ghorok, câte 1 fl. 50 cr.; Ioan de Lemény, com. sup. pens. în Brașov 2 fl.; Părintele Puticiu din Cuvin, părintele Lungu, A. Eftimie, C. Tabaydy, I. Kaufmann din Ghorok și I. Herș din Arad câte 1 fl.; părintele protopop G. Popovici din Șiria, păr. cure A. Covaciu, A. Pop, C. Rațiu, din Covasinț, A. Târziu, I. Roș, N. Mariș, T. Laza din Cherechiu, G. Serb, I. Ilica, T. Moșuț, F. Dreismid, din Cuvin, P. Huniadi și I. Kaufmann din Ghorok și M. Morar din Măderat câte 50 cr.; Tiroler din Ghorok 10 cr.

Primească sus numiții domni în numele corului bisericesc sincera mulțumită dela

Ioan Roman, inv. și conducător de cor.

* Pentru cele cuprinse în rubrica această redacția nu primește răspunderea.

Paris. Rue Thénard Exemplarele din Memorand, ce le aveam, au fost confiscate și nu v'e putem servi.

Bibliografie.

„Transilvania“. Foaia „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român. Această foaie ese la 15 a fiecărei luni. Redactor: Z. Boiu. Anul XXIV. Nr 2 dela 15 Februarie are următorul cuprins: Limba maternă în școalele noastre de fete. De Z. Boiu — Resultatul examenelor semestrale în școalele de fete cu internat. — Din literatura populară. Colectant premiat Titu Budiu. — Risipirea Ierusalimului, scoasă din cartea lui Iosif Flaviu, de Ioan Barac. De Dr. Emil Popescu. — Dela Academia-Română — Din Cronica lunară. — Bibliografie. — Proces verbal, al comitetului „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luat în ședința dela 3 Februarie n. 1893. — Consemnarea contribuțiilor făcute în favorul școale de fete a „Asociațiunii transilvane“.

A apărut de sub presă în editura tipografiei Gutenberg, Iosif Göbl, strada Doamnei 23—25, București:

Adnotate cu jurisprudența română de George N. Fratostieanu, judecător la tribunalul Ilfov:

„Noul codice de comerț“, însoțit de legea timbrului și alte 19 legi comerciale, conținînd 686 pagine. Prețul lei 5.50

„Codicele penal“, conținînd 316 pagine Prețul lei 4.

„Procedura penală“, conținînd 562 pagine. Prețul lei 6.

Toate aceste legi și-le poate cinea procura direct dela tipografia editoare cu mandat postal sau rambursă. Comandele se efectuează cu mare promptitudine.

A apărut: „Un păcat strămoșesc“. Discurs ținut în 12 Octomvrie n. 1892, de Dr. I. G. Sberia. Cernăuți, 1892. Tipo-litografia conces. arch. Silvestru Morariu-Andrievid.

Sub îngrijirea dlui G. Sfetea în București va apără la 1 Martie a. c. un buletin de mare folos pentru cei-ce se interesează de literatura română, intitulat: „Bibliografia României“. Domnii autori-editori tipografi sînt rugați a trimite redacțiunii acestui buletin (str. Lipsicani 96) câte un exemplar din publicațiunile d-lor spre publicare. Asemenea sînt rugate toate organele de publicitate, reviste, buletine, ziare periodice a trimite câte un exemplar pentru facerea unui tablou general de toată presa română.

LOTERIE.

Tragera din 25 Februarie st. n

Timișoara: 53 49 80 24 67
Viena: 75 84 55 11 5

Călimdarul zilei.

16/28 Februarie 1893.

Italian: Mc Pamfilie.
Gregorian: Roman.
Soarele: răsare 7.48 apune 4.10

Buletin meteorologic.

Sibiu, 27 Februarie n. 8 oare dimineața.

Table with 4 columns: Presiunea atmosferică, Temperatura, Maximul și minimul de temperatură, Direcția vântului. Row 1: 719.3, -4.4, +3.2, +5.6-1.2, NV

Din țeară 24 Febr. n. 3 oare dimineața.

Table with 4 columns: Stațiunile, Presiunea atmosferică, Temperatura, Vântul. Rows for Budapesta, Sătmar, Cluj, Orșova, Arad, Panciova

Sosiți în Sibiu.

La 26 și 27 Februarie n.

Hotel „Neurivier“. V. Precup, notar, din Seușa Copony, fabricant, din Brașov. Bela Ūrmösy, prestor, din Sighișoara. Leopold Gnithner, Mesties, Vladimír Vajdics și Adolf Veininger, comercianți, din Viena. Schweitzer, din Rozsnyo, Iulius Krauss, din Troppau. Haas, din Brașov. Nathan și Deutsch, din Făgăraș. Herman Luszt și Otto Schweighardt, din Budapesta, toți comercianți.

Hotel „Habermann“. Nicol. Veres, croitor, din Alba-Iulia.

Teatru orășenesc.

Marti, 27 Februarie n.:

„Einen Jux will er sich machen“. Piesă cu cîntec în 4 acte de Ioan Neströy.

Economic.

Conversiunea ungară. Ministerul de finance va publica mâne, 28 Februarie n., ordonanțele prin care se va avisa replătirea hîrțurilor de stat ce sînt a se converti, dar care nu au fost anunțate spre schimbare. Direcțiunile societăților de căi ferate, ale căror acții vor fi deasemeni convertite, au fost provocate a publica avisarea pentru replătirea acțiilor neschimbate, după care societățile vor proceda la licuidare.

Provisiunea de aur a băncilor europene. În săptămîna trecută provisiunea de aur a băncii imperiale germane s'a sporit cu 14 milioane de mărci, tesaurul băncii Franței cu 24.56 milioane de franci, ear' banca Angliei a strîns aur în valoare de 0.4 milioane lire sterline.

Caile ferate de stat austriace au realizat în Ianuarie a. c. un venit total de 5,125.565 fl.

Din România. Cetim în foile de dîncolo: Piața noastră a prezentat un aspect foarte calm; ea așteaptă deschiderea navigațiunii pe Dunăre, pentru-că exportul reîn-căpînd numărul se devină mai abundanț și afacerile se capete o mai mare animație. De altfel se anunță că sloii de gheață de pe Dunăre s'au rupt și în puțin timp navigațiunea va pute fi reluată.

Insolvențe. „Reuniunea creditorilor din Viena“ anunță următoarele insolvențe: Martin Hary, comerciant în Zălau; M. Schäffer et comp., firmă comercială în Brăila; Leon Davidson, prăvălie de mobile în Brăila; Paul și Eufrosina Maschka, sfîrnari în Pressnitz; Carol Herman Grabow, comerciant în Dörnsdorf; Iosif Radl, croitor în Pilsen; Eisig Butterweich, comerciant în Sambor; Maria Strascsek, comerciantă în Agram; George Zolloni, comerciant în Rogatica; Enric Kieslinger, comerciant în Eibiswald; Herman Grünwald, comerciant în Kleinwarden; Frideric Schmied în Viena; Samoil Révész, comerciant în Oradea-mare; Mariana Nagel în Viena; Eduard Simon în Neunkirchen.

Prețul mărfurilor

Piața din Făgăraș, 18 Febr. n. Grâu hectolitru fl. 5.50 până 5.8; grâu mestecat fl. 4.20 până 4.50 sêcară fl. 3.— până fl. 3.60; orz fl. 2.30 până fl. 3.—; ovês fl. 1.8) până fl. 2.—; cucuruz fl. 2.50 până fl. 3.—; mazăre fl. 5.— până fl. 6.— fasole fl. 3.— până fl. 4.—; linte fl. 3.— până fl. 9.—; sêmîntă de cânepă fl. 5.— până fl. 6.— sêmînta de in fl. 8.—9.—; cartofi fl. 1.20 până 1.3); mălaiul fl. 8.— până fl. 9.—; sêu brut 10 chilogrami fl. 22.— până fl. 24.—; lumini de sêu turnate fl. 41.— până fl. —, unsore de porc 100 chl fl. 60.— până fl. 64.—; slăcină 100 chilo fl. 50 până fl. 55.—; sâpnu 100 buc. fl. 22.— fl. 24.—; cânepă fl. 30.— până fl. 35.—; fên fl. 1.80 până fl. 2.— carne de vită chilo 48 cr.; carnea de vițel 40 până — cr.; carnea de porc 40.— până —; carnea de berbece —.— până —.—; ouș 5 cu 10 cr.

Piața din Mediaș dela 23 Februarie Grâu frumos hectolitru fl. 5.— până fl. 5.50, grâu mestecat fl. 4.— până fl. 4.0, sêcară fl. 3.30 până fl. 3.50, cucuruz fl. 2.50 până fl. 2.80, ovês fl. 1.90 până fl. 2.— orz fl. —.— până —.—, sêmîntă de cânepă fl. 4.— până fl. 4.4, sêmîntă de in fl. —.— până fl. —.—, fasole fl. 3.50 până fl. 3.60, mazăre fl. 4.— până fl. 4.20, linte fl. —.— până fl. —.—, cartofi d. 1.50 până fl. 2.— mălaiu fl. —.— până fl. —.—, sêu brut 100 chilo fl. 20.— până fl. 22.—, lumini turnate de sêu fl. 36.— până fl. 40, unsore de porc fl. 45 până 50, slăcină fl. 40.— până fl. 46, cânepa fl. 30.— până 33.—, fên fl. 1.60 până 1.80, sâpnuul 100 buc. fl. 20 până 30 fl., spirit per hectolitru fl. 55.— până 57, carnea de vită chilo 40 până 44 cr., carnea de vițel 44 cr. până 48 cr., carnea de porc 40 până —, carnea de miel 20.—, ouș 5 cu 10 cr.

Piața din Brașov, 25 Februarie n. Grâu frumos hect. fl. 6.—, de mijloc 5.80, mai slab 5.—, grâu mestecat fl. 4.50, sêcară frumoasă fl. 3.50, de mijloc 3.30 fl., mai slab —.—, orz frumos fl. 3.20, de mijloc 3.—, ovês frumos fl. 2.—, de mijloc 1.80, cucuruz fl. 3.20, mălaiu fl. 3.20, mazăre fl. 7.—, linte fl. 14.— fasole fl. 3.50, sêmînta de in fl. 10.—, sêm. de cânepă fl. 4.—, cartofii fl. 90.—, carnea de vită p. chilo 48 cr. carnea de porc 48 cr., carnea de berbece 30.

Tirgul de rimători în Steinbruch. În 25 Febr. n. s'au notat: ungurești bêtărani grei 50.— cr. până 52.— cr., de mijloc 51.— cr. până 52.— cr., ungurești grei tineri 56.— cr. până 56.1/2 cr., de mijloc 54.— cr. până 55.— cr., ușori 51.— cr. până 52.— cr., marfă țerănească grea 51.— cr. până 51.— cr., de mijloc 51.— cr. până 51.— cr., ușoră 50.— cr. până 51.— cr., românești, de Bakony, grei —.— cr. până —.— cr., transito grei —.— cr. până —.— cr., transito de mijloc —.— cr. până —.— cr., transito ușori —.— cr. până —.— cr., transito sêrbesti grei 51.— cr. până 51.1/2 cr., transito de mijloc 50.1/2 cr. până 51.— cr., transito ușori 49.— cr. până 50.— cr.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 25 Febr. n. 1893.

Table with multiple columns: Sămînțe, Calitatea per Hect., Prețul per 100 chilogr., etc. Rows for Grâu, Bînkoneșt vechiu, Grâu dela Tisa, etc.

Cursul pieței din Sibiu. Din 27 Februarie n. 1893. Hîrtie-monetă română, Lire turești, Imperiali, Ruble rusești.

Bursa de Budapesta. Din 25 Februarie n. 1893. Renta de aur ung., hîrtie 5%, Impurmul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung., Obligățiunile desp. regalilor, etc.

Bursa de Viena. Din 25 Februarie n. 1893. Renta de aur ung. 6%, hîrtie 5%, Impurmul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilo ferate de Ost ung., Obligățiunile desp. regalilor, etc.

Bursa de București. Din 10 Febr. st. v. — 4 oare p. m. Cassa Ultim, Renta rom. per 1875 5%, Renta română amort. 5%, Oblig. de stat. C. F. R. 6%, etc.

Pentru redacțiune responsabil: Andreiu Baltes.

